

punkten tydlig i 10 y. På övre stycket är ristningen mycket tydlig men efter 20—22 **kia** är slingan bortslagen både på övre och nedre stycket till nedersta delen av 32 **Λ R** i **[efti]R** och toppen av **ku** i 33—37 **kunnr** är förstörd av samma skada. 38—40 **sun** äro högst svaga, 41—43 **sin** däremot tydliga. Av 44—49 **hialbi** finnas högst svaga spår, av 50—55 **kristr** något starkare, av 56—58 **has** så gott som inga spår, varemot 59—61 **ant** är fullt tydligt. Den fullt tydliga inskriften på stenens vänstra sida nedifrån uppåt är ej upptagen i B. 796, L. 877.

Inskriften har varit följande, i det runor, hämtade ur B. 796, sätts inom [].

Slingan: **anutr : auk · kyla · pau · letu · kia**^{5 10 15 20}**[ra · bro · efti]R · kunnr · sun · sin.** Mellan slingorna och korsfoten: **hialbi · kristr · has · ant**^{45 50 55 60} På stenens vänstra sida: **ayintr · kiarpi · bor**^{65 70 75}

Översättning: Anund och Gylla de läto göra bro efter Gunnar, sin son. Hjälpe Kristus hans ande! Öind gjorde bron.

150. Kungberga, Runtuna sn, Rönö hd.

Pl. 68.

Runstensstycket, som utgör övre delen av en runsten, hittades 1897 i samma backe, som Sö. 149 är rest, vid letning efter sten till grundläggning och lades jämte denna.

Ämnet är en blågrå gråstensart, höjden 60 cm, bredden över korsets kärna 46 cm, upptill tangerande nedre slinglinjen 46 cm, tjockleken 17 cm, slingans bredd c:a 6 cm.

Inskriften är: — **raistu : sain : at : pu** —
^{5 10 15}

Av 1 **r** finnes blott stavens fot samt mellanstrecket och nedre bistaven. Efter 13—14 **pu** kan staven spåras av 15, som säkert varit **r**, i det namnet varit en smsg med *pör*—.

Översättning: — reste sten efter Tor(sten?) —

151. Lövsund, Runtuna sn, Rönö hd.

Pl. 68, 69.

Litteratur: D 8vo 38; Dybeck Runa II, s. 39.

Om fyndet av runstenen anföres i D 8vo 34 följande: »1846 omlades den väg, som norr ifrån löper öfver 'sundet' (det forna Leffsundet eller Löfsundet, nu en sänkning mellan sjön Runviken och Sundbysjön) och holmen fram till allmänna Nyköpingsvägen; och vid sökandet efter dertill nödig sten träffades denna Runsten, 190 alnar (56,3 m) vester om vägen, nedanför den befästade höjd, som är å norra sidan af sundet. En gångväg sträcker sig ännu från körvägen vestligt ut efter sundet förbi Runstenens nämnda plats och fram till en annan farväg. Stenen var af de 'herrar', som ledde vägarbetet, redan ämnad att användas till vägens fyllande, då egarinnan af Löfsund (Enkefru Friherrinnan Zaphira Westring, född Löwen), underrättad om fyndet, lät föra honom till gården, der han nu pryder den vackra parken.» Stenen står rest i trädgården bakom manbyggnaden vid kanten av slutningen ned till sjön.

Ämnet är gråsten, höjden 1,30 m, bredden vid foten 60 cm, över korsfotens topp 46 cm, där ovanför är stenens h. sida borta. Slingans bredd är 7—9 cm.

15—232678. Södermanlands runinskrifter.

Stenens inskrift med vanliga runor står i slingan samt nederst och överst på korsfoten, på vars mitt fem kors av kvistrunor äro anbragta. Inskriften avslutas på stenens högra sida.

Ordet »reste» har måhända varit ristat 17—21 **raisi** i det att 20 **s** kan uppfattas som omvänt **s** med nedre staven förlängd till övre linjen och **p** i det åsyftade **raispi** utelämnats. Det följande ordet har varit 22—26 **stain** men blott **ai** äro fullständiga, av övriga runor finnes blott nedre delen, av ordet »efter», som måste hava följt på **stain**, utan mellanstående »denna», blott nedre delen ar **i_R**. I 51—54 **pikn** är fotslingans övre linje stav till **p**.

Kvistrunorna, som D 8vo 38 alls icke uppmärksammat, äro delvis tvivelaktiga i avseende på kvistarnas antal. Utom egen undersökning kan jag stödja mig på en teckning av S. Boije 1882 och egen fotografi av prof. O. v. Friesens undersökningsresultat 1904, då vi tillsammans besökte Lövsund, vilka forskares avvikande uppfattningar jag skall meddela vid redogörelsen för kvistrunorna.

De flesta korsarmarna hava streck på båda sidor, i vilket fall det ligger närmast att antaga var korsarm utgöra en kvistruna. Att bedöma kvistrunornas ordningsföljd, lämnar kanske kors V någon ledning, vars nedre vänstra arm har 5 streck, alltså runans ordningsnummer, och den övre vänstra t. h. 2 streck som bör vara ättens nummer, runan är alltså: 2 : 5 **s**. Övre högra armen har 1 streck t. h.; på nedre vänstra sågs intet men vid undersökning 1917 fann jag en fåra på h. nedre staven, som är 5 cm, åt vänster 1 cm nedifrån men för obetydlig att förut uppmärksammas, däremot avgjort ingen åt höger. Kvistrunan är alltså: 1 : 1 **t** och av **st** jämte de följande vanliga runorna **ai** bildas ordet *stāi* »må stå» som utgör allitteration till kantsidans vers **stan** : **iftir** : **sui**[**n**].

I enlighet därmed bör kanske korsens läsning börja med övre vänstra armen, fortgå till nedre vänstra och nedre högra samt avslutas med övre högra och denna ordningsföljd skall jag vid kvistrunornas beskrivning och numrering begagna, även vid redogörelsen för Boijes och O. v. Friesens läsningar, som måhända icke gilla densamma. För denna följd talar ock, att ättstrecken enligt Löfflers regel med densamma ofta stå högre än nummerstrecken.

Kors I 55 är 2 : 3 **i**, 56 3 : 2 **u**, 57 2 : 2 **n**, 58 3 : 2 **u**.

Kors II 59 hos Boije avgjort 3 : 2 **u**, vilket ock jag håller för sannolikast, nedersta ättstreckket är kort och antages måhända icke av O. v. Friesen, som alltså skulle läsa 2 : 2 **n**. 60 2 : 2 **n** är hos Boije oklar, som ock läser 61 3 : 2 **u** som 2 : 2 **n** och alls icke tecknar övre högra korsarmen, som ock O. von Friesen lämnat utan streck, men i vars topp jag t. v. antagit ett streck, som synes tydligt och som jag vill beteckna som 62 [1] : 1 **t**. Möjligen finnes t. h. en svag fåra, lik den på 69 **t** och på samma plats. Kors III 63 2 : 2 **n** läser O. von Friesen 1 : 2 **b**, dock med en antydning om möjligheten av ett andra övre ättstreck, som är mycket flackare men tyckes finnas; 64 2 : 3 **i** läses av Boije och O. v. Friesen 2 : 2 **n**; 65 1 : 1 **t** enl. mig, Boije tecknar 2 streck på armens h. sida, O. v. Friesen antager intet streck vare sig på denna arm eller den övre högra, som ock Boije och jag anse utan streck. Måhända är 65 **t** 1 : 1, i det strecken sitta på nedre armen t. h. och på övre t. h., varemot det på nedre icke är ristat t. v.. Kors IV har på de övre armarna streck på ena sidan, nämligen på den vänstra 2 streck t. v., på den högra 2 t. h., vilka väl därför måste läsas tillsammans som 66 till 2 : 2 **n**. Den nedre vänstra är 67 1 : 2 **b**, den nedre högra saknar streck. Kors V är, som ovan antagits, kanske 68 2 : 6 **s**, 69 1 : 1 **t**.

Kvistrunorna äro alltså enligt mig: I. **i unu** II. **unut** III. **nit** IV. **nb** V. **st** enligt Boije I. **i unu** II. **u(?)n** III. **nn(?)** IV. **nb** V. **st**, enligt O. v. Friesen, I. **i unu** II. **nnu** III. **bn** IV. **nb** V. **st** Om någon av dessa läsningar är riktig, kan blott tydningen avgöra.

Framför kors IV står en punkt som skiljetecken, varigenom kors I—III åtskiljas från IV—V, som troligen höra tillsammans med det följande. IV **nb** måste vara förkortning, som jag antager stå för *nār brōtu* »nära vägen», jfr L. 749, D. I, 116 Ryda: **hir man stanta stain · ner · brautu** och Sö. 34 Tjuvstigen **staina · raistu · at · brypr · sina · brautu · nesta**.

Då **prutar pikn** i de inskrifter, där det förekommer: Sö. 90 Lövhulta, 112 Kolunda, 170 Nälberga, avslutar inskriften eller dess första sats, torde kvistrunorna även här börja en ny sats i förkortad ristning, som sannolikt

ävenledes utgjort ett par verser i fornyrdeslag. Vad dessa verser innehållit, är mig omöjligt att gissa. Då strofen på Sö. 34 Tjuvstigen även angiver de avlidnas dödsort, är det möjligt, att detta även här varit angivet och att 64—65 **it** är förkortning för **it[apis]**.

Inskriften är följande:

Slingan: **nisbiurn : sun : sbars : raisi : stāin [: ift] iR : suin : brupur : sin : prutar :** Korsfoten:
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50
 a) **pikn** b) Kvistrunor: Kors I **iunu** II **unut** III **nit** IV **nb** V **st** e) vanl. runor: **ai :**
 55 60 65 70
 Högra sidan: **stan : iftir : sui —**
 75 80

Av gen. **sbars** bör nom. sg. vara *Spar*, vartill en svag biform *Spare* ingår i ortsn. *Sparasta* SRP n. 1497 (1380) *Sparsta*, Lid sn, Södermanl., båda kortnamn till långnamn sådana som fht. *Sparagildis*, *Sparulf*.

Översättning: Näsbjörn, son till Spar, reste stenen efter Sven, sin broder, en kraftig kämpe. **iunu unut nit** (förkortad ristning för ett verspar i fornyrdeslag). Nära vägen må stå stenen efter Sven.

Med kvistrunorna börjar troligen en halvstrof i fornyrdeslag, vars förkortade ristning av de två första verserna icke kan tydas, verserna 3—4 kunna förmodas hava varit:

*Nær brøtu stāi
stēn æftir Swēn.*

152. Membro, Runtuna sn, Rönö hd.

Pl. 69.

I sitt undersökningsprotokoll anför S. Boije om stenens historia följande:

»Flerstädes uppgifves att vid Snesta i Spelvik sn i en trumma å infartsvägen skall ligga en runsten. Enligt uppgift, som jag först fick af en gubbe vid Nora i Vagnhärad som var från Membro i Runtuna, hade denna sten i hans ungdom stått i Membro hage men blifvit för åtskilliga år sedan af Snestas egare, patron Pfeiff nedlagd i trumman. Under min vistelse på trakten 1882 talade jag vid Snestas n. v. ägare, jägmästare Kindström, om saken, han skulle just samma år bygga om trumman och lofvade efterse stenen och uttaga honom. 17/7 83 återkom jag till Snesta, jägm. K. hade gifvit stenarbetarne order att efterse stenen och upptaga den oskadd, men de tyckte stenen vara för stor och satte ett skott i den. Jägm. K. har låtit hopsamla bitarne och föra upp till gården och der ligga de nu på ett berg invid vagnshuset. 21/7 sammanlades 3 större till den ristade sidan jemte 2 hörande till baksidan. Af den ristade sidan fattades flera inne på stenen med en del af korsarmen utan runor samt en flisa på högra sidan der den förevigades namn stod, och högra sidans fot.»

Ämnet är grov gnejs, ojämnt blandad, ytan är ojämn och inskriften delvis svårläst. Runstenen utgöres av tre stycken: ett toppstycke upptagande stenens hela bredd, 1,05 m mellan slingornas ändar utefter brottytan, och två fotstycken, i det stenen sprängts itu ungefär på mitten, det till vänster 1,10 m långt, 43 cm brett på mitten, det högra 79 cm högt efter slingan, 62 cm brett. Runstenens sammanlagda längd är 2,09 m från toppen till v. sidans nedersta del, från toppen till nederst på h. sidan, 1,60 m. Bredden vid ristningens nedersta gränslinje 1,20 m, upptill över korsets kärnas översta linje c:a 1 m. Slingans bredd är 10—11 cm.

Första runan antager Boije vara **i** och har därom antecknat följande: »Vinkelrät mot fårorna i stenen, synes å aftrycket och å stenen samt kännes, ej fullt rak.» Det är dock mycket ovisst, om denna oregelbundna